

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Sentraladministrasjonen
Økonomiavdelinga

Arkivsak: 09/00230

Ugradert

Arkivkode: 124

Saksbeh: Jan-Harald Dalen

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Fylkesutvalget	23.11.2009	09/53
Fylkestinget	9. – 10.12.2009	09/54

ØKONOMIPLAN 2010-2013,4. MILEPÆL

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

Fylkeskommunens handlingsfrihet har ikke bedret seg siden økonomiplan 2009-2012 ble vedtatt og det må fortsatt arbeides med økonomien fremover.

1. Den fremlagte planutkast vedtas som "Økonomiplan 2010-2013" for Finnmark fylkeskommune.
2. Det fremlagte utkast vedtas som "Budsjett 2010" for Finnmark fylkeskommune med følgende underpunkter:
 - Fylkeskommunens skatteøre 2009 skal være lovens maksimumssats.
 - Fylkeskommunen opptar 138 mill kroner i lån til finansiering av ulike finansieringsprosjekt som det fremgår av investeringsbudsjettet for 2010. Avdragstiden settes til det maksimale iht kommuneloven.
 - Fylkesrådmannen gis fullmakt til å utbetale den fylkeskommunale partistøtten og statsstøtten etter departementets regler.
 - Etablering av nye tiltak gjennom budsjettåret kan kun skje ved reduksjon av eksisterende tiltak, og uten at dette medfører merutgifter for fylkeskommunen.

Vadsø, 18. november 2009

Runar Sjøstad
fylkesordfører

BAKGRUNN

Fylkestinget vedtok i sak 08/50 i desember 2008 en økonomiplan 2009-2012 i balanse for budsjettåret 2009. Balansen ble oppnådd gjennom ulike innsparingstiltak og bedre rammebetingelser.

Fylkestinget ble i mars fremlagt en forenklet milepæl 1 hvor en valgte å ha fokus på status. Milepæl 2 og 3 ble behandlet av fylkestinget i juni og oktober, hvor alle nye tiltak og anslag på fylkeskommunens rammer ble fremlagt. Det ble ikke laget forslag til finansiering da en skulle komme tilbake til dette ved milepæl 4 hvor også alle virkningene av forvaltningsreformen skulle innarbeides.

Fylkesrådmannen legger fram økonomiplan i balanse, men målsettingen om å komme opp på en avsetning til fond på 3 prosent innen utgangen av økonomiplanperioden er ikke oppnådd. For 2010 er det budsjettert med en avsetning på 1 prosent eller vel 13 millioner kroner. For 2011 – 2013 er det budsjettert med avsetning til fond på ca 2 prosent.

BESKRIVELSE

Økonomiplan 4. milepæl inneholder netto økninger til drift på 138,9 mill kroner (virkningen av forvaltningsreformen for samferdsel er lagt inn på rammeområdet og framkommer ikke i tabellen under).

Tabell Endringer i drift, 4 milepæl

Rammeområde	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	SUM
FFK-eiendom	6 056	6 056	6 056	6 056	24 224
Politiske organer	290	740	290	740	2 060
Sentraladministrasjonen	9 891	10 091	10 091	10 091	40 164
Fellesutgifter	2 173	2 123	3 743	4 243	12 282
Utdanning	6 333	6 123	6 123	6 123	24 702
Tannhelse	1 470	1 370	1 149	962	4 951
Utvikling, plan og næring	0	0	0	0	0
Kultur	1 124	2 624	1 124	1 124	5 996
Samferdsel	6 125	6 125	6 125	6 125	24 500
Netto driftsutgifter	33 462	35 252	34 701	35 464	138 879

Tabellen nedenfor viser endringene i rammene til fylkeskommunen og dekker de foreslåtte endringer i drift som fremgår av foregående tabell.

Tabell Endringer i rammene 4 milepæl

Rammeområde	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	SUM
Salderingsbehov	0	-19 135	-25 229	-24 835	-69 199
Frie inntekter	-28 757	-7 906	-1 706	-1 806	-40 175
Netto kapitalkostnader	-4 705	-8 211	-7 766	-8 823	-29 505
Avsetninger	0	0	0	0	0
Overføring til investeringsregnsk	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0	0
Sum endringer i rammer	-33 462	-35 252	-34 701	-35 464	-138 879

Anslaget på de frie inntektene er basert på fremlagte statsbudsjett.

Regnskapet for 2008 viste et netto driftsresultat som var negativt med 2,1 prosent. En sunn fylkeskommunal økonomi tilsier at en har et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av brutto driftsinntekter, uten at fylkeskommunens fondsmidler blir tappet. For Finnmark fylkeskommune utgjør 3 prosent i 2009 38 mill kr. I det fremlagte forslaget til økonomiplan er det innarbeidet avsetninger til fond på 1 prosent i 2010, noe som utgjør ca 13 mill kr. Avsetningene til fond er foreslått å øke til ca 2 prosent i årene 2011-2013. Dersom målsettingen om avsetning på 3 prosent av brutto driftsinntekter skal nås må det gjøres strukturelle grep.

Fylkeskommunen vil i den neste planperioden investere for 480,6 mill kroner. Investeringene finansieres i hovedsak av lån. Samlet lånegjeld per 31. desember 2008 var på 749 mill kroner.

Tabell Oversikt investeringer 2010-2013

	B-2010	B-2011	B-2012	B-2013	Sum
FFK-eiendom	102 900	49 200	6 700	4 700	163 500
Fellesutgifter	10 300	8 450	8 200	8 200	35 150
Utdanning	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Tannhelse	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Samferdsel	84 461	63 496	63 496	54 496	265 949
Sum investeringer	201 661	125 146	82 396	71 396	480 599
Lån	138 045	67 410	23 040	10 420	238 915
Forvaltningsreform - overføring fra driftsbudsjett	54 496	54 496	54 496	54 496	217 984
Overføring fra 2009 til 2010	7 500				7 500
Momskompensasjon	1 620	3 240	4 860	6 480	16 200
Sum finansiering	201 661	125 146	82 396	71 396	480 599

Utfordringer

Økonomiplanen for 2010-2013 viser tydelig at større kostnadskutt må til, for å bringe budsjettene i balanse.

Forvaltningsreformen trer i kraft fra 1. januar 2010 og fylkeskommunen får overført ansvar for flere oppgaver. Usikkerheten og utfordringen for fylkeskommunene, er om det følger tilstrekkelig midler med de nye oppgavene vi skal ivareta. Forvaltningsreformen medfører behov for nye medarbeidere. Finnmark fylkeskommune har et vedtak fra fylkesutvalget i juli om rekruttering av inntil 16,5 nye årsverk for å løse de nye oppgavene. Fylkesrådmannen har med utgangspunkt i salderingsbehovet redusert rammen med 4 årsverk.

Finnmark fylkeskommune har høy gjeld sammenlignet med andre fylkeskommuner. Investeringsnivået er også høyt i kommende planperiode. Rundt 250 millioner av dette er rentefritt lån som fylkeskommunene kan ta opp for å ta igjen noe av etterslepet på fylkesveiene.

En målsetting for fylkeskommunen bør være å styrke egenfinansiering ved nyinvesteringer. Fylkeskommunens fond er i dag på et meget lavt nivå og evnen til egenfinansiering er svak. Høg gjeldsgrad resulterer i at fylkeskommunen er svært sårbar og handlingsrommet settes under ytterligere press ved økt rentenivå. Norges Bank og SSB forventer en gradvis økning i rentenivået i løpet av et par år. Med dagens lånegjeld, vil en renteøkning på 1 % utover våre anslag, medføre en netto kostnadsøkning på ca 5 mill kr for Finnmark fylkeskommune.

Fra og med 2010 skjer det endringer i regnskapsforskriften som vedrører momskompensasjonsordningen. I dag inntektsføres all momsrefusjon fra drift og investering i driftsregnskapet. Fra 2010 skal minimum 20 % som genereres fra investeringer, inntektsføres i kapitalregnskapet. Hensikten er å styrke egenfinansieringen og redusere lånebehovet. Det vil skje en gradvis opptrapping over 5 år. I 2014 skal all moms tilknyttet investeringer, inntektsføres i kapitalregnskapet. Utfordringen for fylkeskommunen blir dermed å redusere driftsnivået tilsvarende.

Dersom målsettingen om 3 % avsetning skal bestå, kan en kun oppnå balanse for perioden 2011-2013 ved å salderes ytterligere 19,1 mill kroner i 2011, 25,2 mill kroner i 2012 og 24,8 mill kroner i 2013.

For å bringe økonomiplanen i balanse i hele planperioden, ønsker fylkesrådmannen å se grundig på fire områder, der store ressurser forvaltes.

1. Eiendomsforvaltning er krevende ressursmessig. Det er satt i verk en prosess for utarbeidelse av ny skolebruksplan. Et pilotprosjekt skal igangsettes ved Vadsø VGS våren 2010. Erfaringene fra dette prosjektet vil gi grunnlag til hvilke konkrete effektiviseringsgevinster fylkeskommunen kan oppnå på dette området. Besparelser her vil kunne slå inn i 2011. Energieffektivisering er et annet prioritert område. Her kan fylkeskommunen framvise konkrete besparelser.
2. Dagens struktur innen videregående opplæring kjennetegnes av høy grad av desentralisering hvor vi for det første har et sett av forholdsvis desentraliserte skoler og for det andre har LOSA-systemet som bidrar til ytterligere desentralisering. Til sammen er dette en kostbar konstruksjon og vi bør følgelig søke etter tilpasninger som harmonerer bedre med inntektssiden i budsjettet.
3. Samferdsel er et økonomisk krevende rammeområde og det må gjøres prioriteringer mellom veger og kollektivtrafikk i samferdselsplanperioden. Forvaltningsreformen har gitt fylkeskommunen ansvar for 870 km mer vei. Investeringer innen samferdsel fordrer større låneopptak med påfølgende større gjeldsbyrde for fylkeskommunen.

Inntektssystemet til fylkeskommunene er i tillegg til revisjon. I løpet av 2013 skal finansiering av veier skje etter kostnadsnøkler. Kostnadsnøklerne er ikke utarbeidd per dato.

4. Fylkeskommune påtar seg i dag flere ikke lovpålagt oppgave. Spørsmålet fylkesrådmannen stiller seg, er om disse oppgavene blir for krevende for fylkeskommunens økonomi. Finnes det alternative løsninger som ivaretar behovene.

VURDERING

Hovedlinjene i fylkesrådmannens forslag til økonomiplan er å bedre fylkeskommunens økonomiske handlingsrom samtidig som aktiviteten videreføres på tilnærmet samme nivå. De senere år har fond vært brukt til å finansiere drift. De fleste disponible fond er nå brukt opp. Dermed må kursen legges om og man må sette av midler for å bygge opp en bærekraftig økonomi. Slik fylkesrådmannen ser det, bør det vurderes noen strukturelle grep for på sikt å klare å bygge opp en bærekraftig økonomi.

Det er knyttet usikkerhet til rentenivået fremover. Prognosene tilsier en gradvis heving i årene framover. Med høy lånegjeld og stort investeringsbehov slik fylkeskommunen har, vil en være sårbar for økte renter. De fleste av investeringsprosjektene som er innarbeidet er også av en slik art at de vanskelig lar seg utsette. Den finansielle krisen i verden er ikke over. Norske arbeidsplasser er også rammet, spesielt eksportrettet industri og bygg- og anleggsbransjen. Regjeringens tiltakspakke i vår var ment å dempe større negative virkninger i norsk økonomi. KS antydte en svikt i skatteinngangen i størrelsesorden 4-5 milliarder kr. Prognosene så langt i år viser stabil skatteinngang. For årene 2010-2013 viser prognosene en svak nedgang. I lys av dette bør forvaltningen av fylkeskommunens midler foregå med sterk grad av varsomhet og klokskap, for å nå målet om bedret økonomisk handlingsrom.

Det er en stor utfordring å få til bærekraftig økonomi, samtidig som tidligere vedtak om skolestruktur, samferdselsformål, tannhelsetjenester osv. skal videreføres.

Når det gjelder utgifter til strøm, er det knyttet usikkerhet til dette. Prisen på strøm har flatet ut etter en sterk prisvekst fra 2007 til 2008. Alternative energiformer som olje har flatet ut, og holder et jevnt høgt nivå. Det ligger få signaler om at oljeprisen vil synke i tiden framover.

Fylkesutvalget behandlet i oktober i sak 09/42 spørsmålet om Finnmark fylkeskommunes fremtidige deltakelse i Nord-Norges Brussel-kontor og gikk inn for å søke deltakelse på lik linje med Nordland og Troms. Fylkesrådmannen har ikke funnet rom for denne satsningen i 2010, men hvis fylkestinget vil prioritere deltakelse, må budsjettet salderes med 1,4 millioner kroner som er kostnadene ved deltakelse. Beløpet kan reduseres med 0,4 millioner kroner dersom en anvender RUP-midler som delvis finansiering.

Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at eventuelle vedtak i kompetanseutvalget i november og i komitemøtet som innstiller på samferdselsplanen i desember og som avviker fra de salderte rammene, ikke er innarbeidet i budsjettet. KU vil også i sitt møte gi innspill til FT for anvendelsen av 21 millioner som er vederlaget for 7 akvakulturtillatelse. Fylkeskommunen har ennå ikke mottatt brev fra departement/direktorat om midlene som er stilt til disposisjon. Inntil det er avklart hva midlene skal brukes til, kan det være hensiktsmessig å sette dem på disposisjonsfond.

KONKLUSJON

Fylkeskommunens handlingsfrihet har ikke bedret seg siden økonomiplan 2009-2012 ble vedtatt og det må fortsatt arbeides med økonomien fremover. Fylkesrådmannens konklusjon:

3. Den fremlagte planutkast vedtas som "Økonomiplan 2010-2013" for Finnmark fylkeskommune.
4. Det fremlagte utkast vedtas som "Budsjett 2010" for Finnmark fylkeskommune med følgende underpunkter:
 - Fylkeskommunens skatteøre 2009 skal være lovens maksimumssats.
 - Fylkeskommunen opptar 138 mill kroner i lån til finansiering av ulike finansieringsprosjekt som det fremgår av investeringsbudsjettet for 2010. Avdragstiden settes til det maksimale iht kommuneloven.
 - Fylkesrådmannen gis fullmakt til å utbetale den fylkeskommunale partistøtten og statsstøtten etter departementets regler.

- Etablering av nye tiltak gjennom budsjettåret kan kun skje ved reduksjon av eksisterende tiltak, og uten at dette medfører merutgifter for fylkeskommunen.

Vadsø 13.11.09

Tom Mikalsen
fylkesrådmann

Jan-Harald Dalen
økonomisjef

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

1. Økonomiplan 2010-2013, 4 milepæl
2. Utstyrbehov videregående skole